

Előfizetési díj

Vidékre postán vagy helyben házhoz
hordva:

Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy órá	1 „

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:

Ősször hasábozott garmond sor 6 kr. ára
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb
és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is
nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos (Wollzeile 22). Haasen
stein et Vogler Wien
Wallfishgasse nr. 10.

Nyilttéri cikkek

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás:

Belső-farkasutca 76. szám, hová a lap szellemi részét illető
közlemények czimzenjők.

Az értékesb cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések
küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

A „KELET”

politikai és közgazd. napilap

1873-dik évi folyamára.

A „KELET” előfizetési ára:

Egy évre	12 frt.
Félévre	6 frt.
Negyedévre	3 frt.
Egy órá	1 frt.
Egyes szám ára	5 kr.

A lap szétküldésénél előforduló zavar kikerülése tekintetéből vidékről 1 hónapra előfizetést nem fogadhatunk el.

Az előfizetés pénzek, legcélszerűbben postai utalvánnyal, kiadó Stein János könyvkereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

A „KELET” kiadóhivatala.

Közigazgatásunk javítása.

Pest, január 2.

(A.) Korunka közigazgatás kora; a belső szervezés, a törvények pontos végrehajtására irányzott törekvések képezik napjaink egyik jellemvonását, mely mellett háttérbe kezdenek vonulni az alkotmányozó ügyek, a közjogi kérdések. Minél több időt vesz igénybe ez utóbbiak megoldása, minél több idő és munka pazaroltatik el az alkotmány alapjainak megállapítására, minél kevesebb gond fordítatik a belső szervezkedés gyors és jó megvalósítására helyes közigazgatási rendszer alkotásával, annál kevésbé haladnak előre az illető népek az anyagi és szellemi jólét utain, annál inkább gyöngülnek el minden tekintetben. Poroszország annak köszönheti bámulatos hatalmát és diadalait, hogy az ő beléleletét sohasem zavarta a közjogi küzdelmek természetlen vihára: hogy a népek volt elég józan esze a létező alkotmányos viszonyokat saját előnyére kiaknázni szervezni magát s jó közigazgatás segélyével

pótolni a közjogi állapotok netaláni hiányait. Spanyol- és Franciaországban éppen az ellenkezővel találkozunk; ott a pártszenvédelem mindig a közjogi harc körül forog, mindig az alkotmányos alapot törekszik kiforgatni; a belügyek szervezése csak mellékes szerepet játszik sinnen a szomorú állapot, melybe a nevezett államok jutottak.

Nálunk a közjogi kérdés tökéletesen el van intézve; a közjogi harc foly ugyan, és sok bajt is okoz, de egészben véve csak kevéssé hátráltatja a nemzet azon akaratának megvalósítását, mely a belső szervezkedés s első sorban a közigazgatás javítását sürgeti. Nálunk a közigazgatás az autonóm testületekre, megyékre városokra és községekre van bízva; nem az állam, hanem a törvényhatóságok közegei teljesítik az adminisztratív feladatait. Míg a helyhatóságok a régi, csaknem chaoticus állapotban voltak, míg a megyei önkormányzat viszonyát a parlamenti kormányhoz s általában mindkettőnek teendőit törvény nem szabályozta, központi kormány az adminisztratív érdekekben igen keveset tehetett. Most már van idevágó törvény, sőt nagyobbára végre is hajtatott; a megyék a községek nagy részét ugyan szervezték s ma már elérkezett az ideje hogy a kormány megtegye azon intézkedéseket melyek közigazgatásunknak a kor színvonalára emeléséhez megkívánatnak és gyakorolja ama jogkört, melyet a törvény e tekintetben reá bíz.

A belügyminister nem is késedelmeskedett actiójának megindításával. A községek szervezése még csak részben van befejezve s már is nagyfontosságú rendeletet bocsátott ki, mely a főispánokhoz van intézve s első lépést képez a magyar közigazgatás javítása felé. A kormány kezei természetesen meg van kötve, mert a közigazgatás az új törvény értelmében sem állani, hanem helyhatósági s így első sorban a helyhatóságok kötelessége, hogy a törvény intézkedéseit felfogják s azt minden tekintetben végrehajtsák. De másrészt a törvény, az állam, a belügyminiszter számára is igen jelentékeny jogkört reserval, nem ugyan pozitív tevékenység, mint inkább az ellenőrzés terén. A megyei életben pedig az államot, a kormányt a főispán képviseli s azért az ő hivatása, hogy a törvényes ellenőrzés jogát, melylyel az állam, illetőleg a belügyminiszter a megyékkel szemben bír, egész terjedelmében fentartsa és érvényre juttassa.

emlékeknél fogva kegyed nem fog engem idegennek tekinteni.

— Soha sem is tartám önt uram réám nézve idegennek — felelém — hirtelen s minden gondolkodás nélkül, s csak egy órával ezelőtt tudtam meghogy ön nem rokonom.

Nagynéném elbámulva merészségemen, réám nézett, mint egy intve, hogy kövessen az Irén halgatagságát s félénkséget. Én elpirultam s Presle ur szívélyesen válaszolt.

— Azt hiszi kegyed, hogy köztünk semmi rokonság nincsen? Nekem sokszor említették, hogy a kegyed anyjának családja és az enyém többrendbeli házassággal szoros kapcsolatban vannak egymással.

— Nem vagyunk-e mindnyájan „atyafiak az urban”? dudolá Albert.

Meg vagyok győződve, hogy néném azon a ponton volt, hogy szigorúan megbüntesse elkényeztetett gyermekét; de a nyájas mosoly által lefegyverezve, melyet a vendég intézett a kis tréfához, csak ennyit jegyzett meg:

— Egészén az ön képmása Ernest; épp ily pajkos volt ön is.

Egy karszékkel tolt a kandalló ellébe kedves unokaöcse számára, s mindnyájan helyet foglaltunk félkörben a pattogó tűz előtt.

Presle ur igen elégtűntek látszék köztünk lehetni, s érzékeny, szeretetteljes pillantásokat vetett ráink.

Alig mertem feléje tekinteni, egészen bátorlanná tett; külsője nagyon komolyan, arca igen szomorúnak látszék előttem. Valamivel nagyobb volt közép magasságnál s tartása elég fesztelen. Vonásai nem voltak szabályosok, de arczkifejezése megnyerő, hanem legkisebb hasoulatot sem birtak felmutatni azon rőzsás arczu szőke gyermekfővel. „Oh világ mulandósága!” mondá Ronsard!

— Szegény rokon, mondá élénken Denever asszony, tudom el van fáradva s összeroncsolódva az utól.

Ezen főfelügyeleti és ellenőrzési hivatást a főispán természetesen csak akkor teljesítheti, ha állandóan a megye székhelyén lakik s a közigazgatás közegeinek tevékenységét szakadatlanul szemmel kíséri. Előbb a főispáni állást egyszerűen dignitásnak tekintették s a főispán már nagy dolgott végzett, ha az évnegyedes gyűléseken megjelent és elnökölt. Ma a főispánság is hivatal, officium, mely nagy nagy kötelezettségekkel, nagy felelősséggel jár s éppen azért, mert hivatása nagybárra nagybárra csak az ellenőrzésre szorítkozik, teszi elkerülhetlenül szükségessé, hogy állandóan a gondviselésére bízott megye területén lakjék s minél több időt töltsön annak székhelyén folytonos figyelemmel kísérve azon tevékenységet, melyet a megye közegei az adminisztratív körül kifejtene. A főispán az államnak egyetlen közege a megyeszervezetben; ha ő elmulasztja kötelessége teljesítését, akkor nincs más, ki mulasztásait pótolja. Ez birta reá a belügyminisztert, hogy legutóbbi körrendeletében különösen szívükre kösse a főispánoknak a megye székhelyén való állandó lakást, mint köteleességek teljesítésének előfeltételét. Ha főispánjaink áthatva e kívánság jogosultságától teljesítik azt, vagy ha nem teljesíthetik, letezik hivatalaikat s másoknak engednek helyet, akkor biztos azon remény, hogy a megyei közigazgatás lassanként meg fog felelni a törvény és a szükségletek követeléseinek. Lassankint — mert jó adminisztratív fejlődéséhez idő igényeltetik. De a javulás előfeltétele éppen abban áll, hogy az állam lelkiismeretesen gyakorolja feladatát, felügyelete és ellenőrzése folytonos maradjon s minden visszaélésnek elejét vegye, esetleg megtorolja. Mindezt az állam csak úgy teheti, ha a felügyelettel megbízott közege, a főispán állandóan ama területen tartózkodik, melyen ő az államot képviseli. A belügyminiszter ide vonatkozó rendeletével egy mélyen érzett szükségleten óhajtott segíteni s azért remélhető, hogy főispáni karunk e tekintetben a kellő — támogatást tőle megtagadni nem fogja.

— A kormány alkudozásai Bécsben, — írja egyik pesti lap, — nagy érdekeltiséget szülnek Pesten. Előbb Tisza és Kerkapoly miniszterek, majd Szilágyi is fölment a szomszéd fővárosba, a titkolózva sugdossák az emberek egymásnak, hogy nagy üzletekről van szó. Eleinte mindenki azt gondolta, a bankkér-

— Nem nagyon, felelő ez, csak a hideg bántott kissé. Különb is az őrm, feltalálhatni újból a családiéletet, miután magamra maradtam s elvesztém azt, kit az atyámnak neveztem, könnyen elfeledtet velem egy kis uti fáradságot.

— Kedves Ernestem, rokonai is igen boldogok, hogy viszont láthatják!

De minő ut is! oly messziről és ily időszakban!

— Igaz, — felelő, — utasa nem volt valami kellemes; de ely szerencsétlennek érzem magam ott, a távolban, mióta nagybátyám meghalt, hogy abban jártam, miszerint minél előbb hajóra szállhasak, nem törődve sokat az idővel s évszakkal. De bizonynal nem is bántam meg, tévé hozzá, barátságosan tekintve ráink.

— S reményem Ernest, hogy soha sem fogja sajnálni, miszerint vissza emlékezett ráink, mondá élénken nagynéném. Igyekezní fogunk bántatást elfeledtetni, szeretetere szeretettel felelünk, s testvére lesz gyermekeimnek. Csak egytől félek, hogy e magány, melyben élnie kell, igen szomorítóan fog tetszeni.

— Teljességgel nem, kedves rokon; a megsebzett lélek szereti a magányt a világ zajában nem önteti ki az ember keservét szabadon. Ha ismerték volna azon barátot, atyát, kit elveszték, jobban megérténék, hogy vigaszomat csak jóságának, szép lelkének emlékeiben találhatom, és a ki fájdalommal elfelejtését kívánna tőlem, még szerencsétlenebbé tenné.

(Folyt. köv.)

Bécsilevél.

Bécs január 4.

A bűvös hét, mely a legfáslutabb kedélyeket is meghatotta, s az őreget gyermekké varázsolta, már hátunk megett van. A karácsonfa erdő a piacozókról már eltűntek. A fényes kereskedések mo-dern játékszerekkel zsúfot tündöklő kirakatai, már-

dés tárgyalatik! Kerkapoly által, s midőn 4-én a pénzügyér távirata folytán Wahrmann Mór is Bécsbe fölhevátott, a közönség bizonyos megnyugvással nézett ezen bankterkezeletek előbe. A „N. fr. Presse” azonban jelenteni sietett, hogy a bankkredéről szó sincs, ez iránt lépések nem tétettek semmi irányban, hanem igen is a nagy vasuti tervek és a keleti vaspálya ügyek forognak szőnyegen. Wahrmann ez utóbbinak igazgató tanácsosa, Thomman a director, s mind a kettő Bécsbe ment, a hol a miniszterek az anglobankkal és a tiszai vaspályában tulajdonos hitelbankkal tanácskoznak a két pályafuziója iránt. Azután még tanácskoznak a déli vasuttsírsulattal a dunántuli pályák egyesítésére nézve sat. sat.

Beszélik, hogy a kormány nagyon pártját fogja a keleti vasutnak és hogy a tiszai vaspályának pisztolyt szegez a mellé, hogy egyesüljön és fizesse meg a keleti vasut 23 millió deficitjét vagy annak nagy részét a részvényeseknek, mert különben a keleti pályának új koncesszió fog adatni nemcsak az oláh csatlakozási pályákra — mi természetesen — hanem egy új nagy vonalra is Nagy-Váradról Debreczenbe és innen egyenes vonalban Pestre, mely vonal elvonná a tiszai vasutól az erdélyi forgalmat és az északkeleti vasut forgalmát. A tiszai vasut tehát megrontatnék és lenne ismét deficites pálya, csak azért, hogy a keleti vasut kimásson szárazon a bajból. A sovány tehát elnyeli a kövéret és marad sovány.

Ilyféleképpen beszélnek és magyarázzatják a pesti érdekeltek körök a miniszterium vasuti terveit. Februárban a keleti vasutnak és még néhány másnak közgyűlése lesz, akkorra hát el kell valahogyan intézni a dolgot.

Mi magunk a pénzügyminiszter vasuti terveiről nem mondhatunk véleményt, mielőtt a megköteendő egyezményekről hiteles tudomást szereztünk. Annival inkább tartózkodunk itéletet mondani, mert tudomásunkra jutott, hogy maga a pénzügyér ur és társa Tisza Lajos ó excellenciája terveik iránt a legnagyobb titoktartást tanúsíták s így mentek fel Bécsbe, hogy Pesten seki se tudta miúó eszméikkel és mi járatban utaznak.

A keleti vasut ügyeinek állását azonban az „U. L.” után közöljük a következőkben:

„A keleti vasut építési tőkéje eredetileg 75 millió, melyből 50 millió frt a törzsrészcény. Waring testvéreknek a vasutól való megvállása 15 millió kölcsön fölvetelét tette szükségessé. A kölcsön 7%-kal vétetett föl, ezenkívül a társaság a konzorciumnak, ha azzal nem egyez meg, a kölcsön álló-

már elhomályosulnak. Az egyszerű viasz-gyertyákat helyettesítő chinai lámpionokat már beszédtek. A „Haas és fia” bazárjában berendezett török paradicsom szemkápráztató szívetek s a cifra persz szőnyegeket már polczra rakták. A Fáber és Pacher inycenz falatokban dús csomoge-kereskedési — hol a skot tengerparti halak —, thüringiai medve lábok, szászországi páczolt nyulak, magyar-szalámi, olasz-kolbász, íráms és zerge-csombok, zöld paszuly és vadsertés-hús, s Olaszország szelid ege alatt érlelt pompás gyümölcsökből egész pyramisokat látunk föl tornyosítva — ismét gyéren látogatottak. Szóval mindazon boltok, melyek az elmúlt napokon nyüzsgés-mozgás középpontját képezték s melyeket az előkelő osztály is a hűvös és ködös idő daczára igen szép számmal látogatott az élet és elevenség hosszú időre kiholt. Az élénkség, tarkaság, zaj, lármá már lecsöndesült.

Az örök-iffu Thaliának azonban pillanatra megnémult hajléka új életre kelt s az igazgatóknak nem kell oly bádicsel föl találásán törni fejüket, melynek segélyével a művészet iránt közönyös közönséget becsalogathatnák a muzsák templomába. A bécsi-színházok minden este zsúfolásig tele vannak; a közönség jó, tolong.

Szombaton a „Theater an der Wien”-ben, hol a várszínház tagjainak „Kitartás” című segélyező egylete javára tartottak előadást, már kora reggel egy jegyet sem lehetett kapni a vár-színház legkitűnőbb tagjainak közreműködésével. Raimund F. „Tékozló”-ját adták elő. Az előadás igen szépen sikerült, s a napi bevétel fölül volt 6000 forint. A czimszerepet a könnyelmű Flottwellt a burg-színház egyik első rendű tagja: Sonnenthal játszotta, ki kigondolt szerepében jeles játéka — erős szenvedélye és jellemző vonásaival mindvégig libilincselve tartotta a figyelmet s különösen midőn az utolsó felvonásban, mint egy mélyen megható élet-

A „KELET” TÁRCZÁJA.

Mártha és Mária.

Regény.

Irta Aubray M.

I.

(Folytatás.)

— Kedves rokon, imé ez leányom, szelid Irénem, mondá Denevre asszony, a fiatal leányhoz vezetve utasunkat.

Ez még most is zavarban lévén, nem mert felpillantani, Presle ur kissé bámulva tekintett reá a nélkül, hogy kezét nyujtaná rokonának.

Nagynéném intett leányának, hogy csináljon egy kicsit vidorabb arczot, s mint egy mentegetőleg mondá:

— Szegény gyermek oly bátoraitan.

— Presle ur néhány udvarias szót rebegett s felém fordult.

— Vandelans Mária kisasszony, hugom, mondá néném; s hogy az első perctől fogva különbséget tehessen Ernest közttem s Irén között, halk hangon hozzá tévé: egy szegény árva, ki itt nevedek a kastélyban.

— Ez már családi szokás, kedves rokon, felelő Presle ur, ugyan oly hangon.

— Kisasszony — mondá nekem — én nagyon jól ismertem kegyed néas anyját, csak valami 3-4 évvel volt idősebb nálam, s meg volt engedve együtt játszadunk: szabad-e reménylenem, hogy ez

sítása iránt még 6%-ot fizet. Február végéig meg kell állapodni a fölött, hogy mint földüzendő a 15 millió deficit kamatostól. E czélra majd 6%-os elsőbbségi kötvényeket kell kiadni, természetesen nem pari árfolyam mellett. Összesen tehát mintegy 23 millió névleges tőkét kell fölvenni. Ezt majd a biztosítéki összegből kell törleszteni, mely a törzsrészek számára rendeltetett. E szerint, minthogy a 23 millió törzsrészvény biztosítéka az elsőbbségi kötvények számára elvétetik, csak a 7 millió számára rendelt összeg marad hátra, melyet azután 30 millióra kell elosztani. Ez 1 1/6 %-ot ad a törzsrészeknek.

— Erdélyi takarékpénztárak. Még mult évi július hóban említettük — írja a Reform, — hogy Brüll Miksa, egyesülve az Adler Dávid pesti bankházzal, engedélyt nyert az Erdélyben fölláttatandó takarékpénztári hálózatra, mely mintegy 20 intézetből állana. A terv valóztatására az engedményesek által eddig tett lépések azon eredményre vezették, hogy a vállalat, megváltoztatott alapon, a pesti banknak, mint engedmény-társnak részvétele mellett lép életbe s az „egyesült erdélyi takarékpénztár“ nevezett alatt, (mely intézet székhelye Kolozsvárott lesz) egy millió alaptőkével központi intézet alakíthatnák, mely az engedély-okmány értelmében joggal bír az országban mindenütt fiókokat felállítani. Ez intézetnek, mely Erdélyre s annak hitel viszonyára oly nagy jelentőséggel bír, alakító közgyűlése decz. hó 10-én tartatott meg Kolozsvárott s az újonnan alkrított képviselő testület — melynek élén a szűkebb hazája határain tul is ismert báró Bánffy Albert áll — az ottani kereskedelmi testület legkitűnőbbjeit, a kolozsvai hitelintézetek igazgatóit s a polgári osztály legjelesebb tagjait magában foglalja. Az aláírások január hó folytán történnek; a pesti piacon a pesti bank s az első hazai takarékpénztár lesz az aláíró hely.

— A népoktatás ügyének nagyobb mérvben való lendítése érdekében a vallás és közoktatásügyi miniszter valamennyi törvényhatóságokhoz rendeltetett intézett, melyet mai számában közöl a hivatalos lap. A népoktatás rendezésével megbízott, fentebb is említett törvényes közegek — így szól a rendelet, — a népoktatási törvény föllálása óta már eddig is többször fordultak a szükséges támogatásért a köztörvényhatóságokhoz, de sajnosan kelle tapasztalniok hogy e megkeresésre köteleességét nem minden törvényhatóság teljesítette, vagy legalább nem teljesítette kellő gyorsasággal, pontossággal és a törvény szigorával.

Most azonban, a köztörvényhatóságok az 1870 év XLII. t. cz. szerint egészen újból rendezve és szervezve vannak; midőn az 1871, XVIII. t. cz. szerint a községekben életet kelt: helyén és idején látja a miniszter a törvényhatóságok figyelmét és buzgalmanak egész erejét felhívni arra, hogy az 1868. XXXVIII. népoktatási törvény, valamint az 1872. VIII. ipartörvény e czélra rendelt szakaszainak végrehajtását munkálkodása s hatósága körébe vegye fel, s végrehajtó közegeit ne csak oda utasítsa, hogy a népoktatási törvény életbeléptetésére és az ügy kifejlésére rendelt törvényes közegek felhívására azonnal segédkezet nyújtsanak, hanem rendelje el egyszersmind azt is, hogy a közegek látogatása al-

képet mutatott, a néző közönség szűnni nem akaró tapsviharban tört ki. Lewinsky, a burg-színház egykori korpibousai: Costendle, Löwe, Koru és Herczfeld méltó utóda — Volt szerepében — szintén lelkesült kihívásokban részesült; míg Friesnek is jelentékeny rész jutott az est dícsőségéből. A többi elsőrendű szerepek Mayerhofer, Meixner és Haizinger asszony kezei közt voltak. A második felvonásban Walter és Hauc kisasszony, a dalműszínház két csillaga is remekelt. Walter Staáci-ri egyik áriját s Riedl egyik dalát énekelte, mely utóbbit maga a szerző kísérte zongorán. Walter most hatalmasan énekel s a közönséget zajos tapsokra hevíté. Hauc k. a. égett és gyújtott. Csengő-ézüst hangjának hatását, emelte tündöklő szemének hatalma. Így a nagyszámú közönség az előbbieknél élénkebben jellemző drámai játéka s az utóbbiak vonzóan szép énekétől föllelkesülve távozott, hogy másnap annál nagyobb számmal jelenjen meg a zene-egylet nagy terében az utolsó philharmoniai hangversenyen, melynek fénypontját a symphoniai költemények büszke királynője: Beethoven kilencedik symphonijája képezte. Dessoff kitűnő vezénylete alatt; ez volt a századik philharmoniai-concert és épen ennek emlékéből őt, az előadás végeztével a zene-társaság többi tagjai egy babér-koszorúval lepték meg s csinos erszénybe zárva: 100 darab aranyul.

De sem ezek, sem pedig a Grillparcer emlékszoira javára előadott „Tenger és szerelem hullámai“ nem voltak képesek annyira lefoglalni a műkedvelő, de egyszersmint élvorárv bécsei közönséget, hogy a „művészet háza“ ne dicsekedhetett volna számos látogatóval. Itt különösen a milanoi maecenas: Solera gazdag kép-gyűjteményének akadt sok nézője. A genre-képek közt legszebbek a Chierici művei egyik egy „beteg anyát“ ábrázol; a másiknak czime: „Mit tettél?“ Az állat-festők közül csupán Schrödl van képviselve; míg a tájkép-festők közül; Waldmüller, Marko és Ammerling. Különösen

kalmával az iskolák és a gyermekek iskoláztatása állapotára gondjait mellőzhetlenül kiterjessze, a község előjáróságait a népoktatási törvény reájok eső része végrehajtására szigorúan kötelezze, a mulasztásokért mind a község előjáróságát, mind általa a gyermekek iskoláztatását elbonyagoló szülők elengedhetlenül megbüntettesse; sőt ott, a hol még iskolai épület s tanító nem volna, vagy a hol ezek a kívánt czélra nem felelnének meg, oda hasson, hogy a község avagy a felekezet, a törvény által reá mért e köteleességnek minél előbb tegyen eleget. — Az így kiadott rendeletei végrehajtásáról minden évnegyedes gyűlése alkalmával illető közegeitől kérjen számot és e jelentések alapján keletkezett végeztéseit az 1868. XXXVIII. t. cz. 130. §. 4. száma alatti és 132. §-a rendelete értelmében a miniszterhez teendő jelentéseiben ezeket is foglalja be. — A miniszter meg van győződve, hogy a hatóságok ugyanazon indokoktól lelkesülnek a népoktatás végrehajtása körül reájok váró köteleességek teljesítésében, a melyek indították a törvényhozó testületet ez üdvös törvény életbeléptetésére s rendeletei kifejtése által a nép boldogítására, s e meggyőződésről fogva hiszi és reményli, hogy e rendeletnek nem a törvény teljesítésére hivatott köteleességből, hanem saját meggyőződésének benső ösztönéből szerzendő fogantatott.

Uj évi üdvözlét Deák Ferencznel.

(Vége.)

Mielőtt a Deák-körből Deákhoz indultak volna a párttagok, megjelent a körben Bittó István a képviselőház elnöke, s az általános éljenzés után

Perczel Béla következőleg üdvözlé: „Tisztelt barátunk! Nem formáságból, hanem igaz és benső érzésből kívánunk neked boldog új évet. Örülünk az alkalom, hogy neked határtalan tiszteletünket kifejezhetjük, mert hisz nem egyedül a képviselőház erélyes és tapintatos elnöke, hanem pártunknak fenállása óta munkás és kiváló tagját, mi pedig szíves jó barátunkat üdvözlünk benned. Adja isten, hogy az országgyűlés, melynek tanácskozásait vezetted, legyen munkásságában minél gyümölcsözőbb és minél áldást hozóbb. Tarts meg továbbra is szíves barátságodban bennünket, kik őszinte szívből kívánjuk, hogy téged hazánk javára az ur isten sokáig éltesse.“ (Élénk éljenzés.)

Bittó István hosszabb és a párt tagjai részéről élénk tetszéssel fogadott beszédben felelt.

Azzal kezdte, hogy ha ezuttal a szokottnál gyöngébb lesz hangja, annak tulajdonítsák, hogy csak néhány órája menekült a láztól és annak következtetését most is érzi. A szerencse-kívánatokat a rokonszenv és barátság érzelmeit, melyeknek Perczel a kör nevében oly meleg kifejezést adott, hálás köszönettel fogadja és az őszinte érzésnek egyszerű keresetlen szavaival, de szíve teljéből részéről is melegen viszonzozza. Adja isten, hogy ez az év, a melynek küszöbét ma lépjük át, áldást hozó legyen a hazára, a párt tagjai pedig ép egészséggel a legboldogabb maganéletű viszonyok között, teljes lelki nyugalommal szentelhetessék erejüket a törvényhozői pálya nehéz köteleességeinek.

De midőn így a párt tagjai egyéni érzéseiket kölcsönösen kicserélik és szólóitt, e meghitt körben,

nagy érdeklődést keltett Achenbach „Rocca di Papa“ nevű hírneves képe és a girolanno Induno „Első kö“ ve. A legkitűnőbb művek közé tartozik még Alfani di Perugia nagy festménye, mely Rafael hason tárgyu műve után készült. A régi mesterek közül csak ketten vannak képviselve u. m. Coregio és Tizián. Van ezeken kívül, még néhány merész, bizarr és genialiskodó, de korántsem genialis kép is, melyek bizonyára nem fogják ékíteni (?) sem „Flekelesek“ sem a „Klein“ bankárok csillogó termeit. Festményekről lévén szó, megkívánom említeni, hogy az osztrák mű-egylet január havai tárlata, melyről a helyi lapok már is oly sok érdekest beszélnek, csupán 4-én fog megnyitni, mivel a Belvederi képtár igazgatója: Engert h, koronázási nagy festményét már bevégezte és fölláttatása hosszabb időt vesz igénybe. E kép a király és királyné ő felségök koronáztatását ábrázolja s a király megbízásából készült a budai várpalota számára.

Végül ha még megemlítem, hogy e császári város falain belül az izgatottság, melyet a bécsi polgármester dr. Felder azoa feltűnő tette idezet föl hogy az országgyűlés termében az általa első személyben képviselt Bécs város érdekei ellen nyújtotta be szavazatát, még folyton tart s csupán akkor fog megszűnni, ha a tanácsból kilépett huszonhárom tag helyett az új választások megtörténnek, és ha még hozzá teszem, hogy a világ nyolcadik csodája az Észak-Karolinában született Millie-Krisztina a kétfeji csaló, ki „bájosan énekel“, „kellemetlenesen tánczol“ és „egyszerre két egyénnel külön-külön tárgyaló társalog“ még folyton maga körül csodítja a kíváncsi bécsieket s ha egyik elsőrendű orvos nyilatkozata után még azt is hozzá sugom, hogy őket inkább a „pénz“ teszi elválaszthatlanokká, mint a „bőr“—akkor úgy hiszem mindent elmondtam, mi a mult év utolsó hetének kerébe bé foglalható. —

Incze Béla.

menten azon köteleességszerű pártatlanságtól, a melyet hivatalos eljárásaiban mindig szem előtt kell tartania, minden tartózkodás nélkül, egészen e párt hívének vallhatja magát, legyen szabad az alkalmat felhasználnia, és e minőségében egy pár jó szándéku figyelemztetést intézni a párt tagjaiboz. (Halljuk! halljuk! Egy idő mind a hírlapokban, mióta a képviselőkörben, majdnem folytonos elmélkedés tárgyává tettettetett pártunk benső viszonya és nem kevesen voltak, kik azon egyes inczidensekből, hogy az ügy érdekében kívánatos tárgyilagosság helyett túlán egyszerű-másszor személyes motimuvok érvényesítették magukat közöttük, pártunkat ziláltnak, bensőleg meghasonlottnak állították, sőt annak a legközelebbi időben bekövetkezendő felbomlását jósolták. Szólv egy perczik sem habozik kijelenteni, hogy e pesszimistikus hangulatot, mely teljesen indokolatlan, igen nagy kalamitásnak tartja. (Általános élénk helyeslés.) Hisz, hogy azok, kik e pártot képezik, nem pendülnek mindenben egy hurok, és hogy vannak egyes kérdések, a melyekre nézve a párt tagjai között egymástól eltérő véleményárvnyalatok léteznek, sőt talán néha ellentétes érdekek és aspirációk is észlelhetők, ezt úgy hiszi, sem a párt tagjai előtt titkolni, sem ez iránt a világot misztifikálni nem szükséges. Ilyenek voltak és úgy hiszi, lesznek, mindig oly nagy számú testületekben, mint a minő e párt; de e miatt kétségbe esni nem kell: mert ha — különösen személyes kérdéseknél megoszlik egyszerű-másszor a párt, a haza érdeke és az elvek, valamint eddig, ugy ezentul is mindig ismét egyesíteni fogják azt. (Élénk tetszésnyilvánítások.) Tény azonban, hogy pesszimistikus hangulat újabb időben létezik, és magát fontartani látszik. Nem áll szándékában bárkinek jóhiszeműségét gyanúsítani akarai, sőt szívesen elismeri, hogy a mennyiben a párt egyes tagjai részéről nyilvánultak ily vélemények, azok inkább a hazafui aggodalomnak, mint bármilyen más tendenciának voltak kifolyásai. De bármilyen az indok, e pesszimizmust, mint már mondottam, igen nagy kalamitásnak tartja. Teljes ismeretével a helyzetnek és az egyes tényezőknél, magából a dolgok természetéből merített mély meggyőződése alapján mondja, hogy daczára e látszólagos lazultságnak, daczára emez apró gyarlóságoknak, melyek ily nagy testületektől válhatlanok, erősen hiszi, hogy e párt még sokáig fog fennmaradni és még sokáig fogja vezetni Magyarország ügyeit. mert missziója nem lévén még befejezve, fönlálása szükséges, mert az erkölcsi világban akkor bukik meg bármilyen helyébe más valami léphet. Már pedig ez idő szerint nincs semmi de semmi, mi a Deákpárt fölbomlása által okozott irt betöltteni képes volna. (Általános élénk helyeslés.)

(Folyt. köv.)

Országos tanügyünk.

* * Törvényjavaslat.

a közép tanodai oktatásról.

I. FEJEZET.

A középtanodák köre s fölláttatásuk joga.

1. §. A középtanodai oktatás földadata a szellemi tehetségek összhangzatos fejlesztése s tudományos ismeretek közlése által azon általános műveltséget kifejezni és megalapítani, mely az ifjakat az egyetemi és műegyetemi tudományokra képesíti.

2. §. A középtanodák vagy gymnasiumok vagy reáltanodák.

Az általános műveltség kifejtése és megalapítása a gymnasiumokban kiválón a classikai (latin és görög), a reáltanodákban pedig az újabbkori művelt nyelvek alapján történik.

3. §. Középtanodai tanintézeteket a törvény által megszabott módon állíthatnak és tarthat fenn: az állam, a hazánkban létező hitfelekezetek, törvényhatóságok, községek, e célra alakult társulatok és egyesek.

II. FEJEZET.

A középtanodák szervezete.

4. §. A középtanodák nyolcz osztályból s ugyanannyi évfolyamból álló gymnasiumok vagy reáltanodák.

Hol a körülményeknél fogva teljes középtanodák nem állíthatók, lehetnek hat-, sőt négy osztályú nem teljes gymnasiumok vagy reáltanodák is.

5. §. A telyes gymnasiumok rendes tantárgyai: a) hit- és erkölcsstan, b) latin nyelv, c) görög nyelv, d) tan nyelv,

e) az alsóbb négy osztályban, a hol a tannyelv magyar: a német nyelv; a hol a tannyelv nem magyar: a magyar nyelv; de az ötödik osztálytól kezdve a tannyelv mindenütt magyar;

f) irodalomtan, g) földrajz (hazai és általános), h) a magyar nemzet története, i) világtörténet, j) mennyiségstan, k) természetrajz, l) természettan, m) mennyiségstani földrajz, n) vegytan, o) bölcsészeti előtan, p) rajzolás,

r) szépirás, s) testgyakorlás. 6. §. A teljes reáltanodák rendes tantárgyai: a) hit és erkölcsstan, b) tannyelv, c) az alsó négy osztályban, a hol a tannyelv magyar: a német nyelv; a hol a tannyelv nem magyar: a magyar nyelv; de az ötödik osztálytól kezdve a tannyelv mindenütt magyar; d) hol a német nyelv rendes: a francia nyelv a hol a német nyelv nem rendes: a német nyelv e) irodalomtan, f) földrajz (hazai és általános), g) a magyar nemzet története, h) világtörténet, i) mennyiségstan, j) természetrajz, k) természettan, l) mennyiségstani földrajz, m) vegytan, n) bölcsészeti előtan, o) ábrázoló mértan, p) rajzolás, r) szépirás, s) testgyakorlás.

7. §. A hit- és erkölcsstan tanítása iránt az illető egyházi hatóság intézkedik.

8. §. Az 5. és 6. § ban megnevezett rendes tantárgyakon kívül az illető középtanoda viszonyaihoz képest mint rendkívüli tantárgyak előadhatók:

1. A gymnasiumokban: a) a hol a német nyelv nem rendes: a német nyelv; a hol a német nyelv rendes: valamely hazai nyelv az illető vidék szüksége szerint; b) francia nyelv, c) angol nyelv, d) olasz nyelv, e) közgazdaságtan, f) gyorsírás, g) műének,

2. A reáltanodákban:

a) a hol a francia nyelv nem rendes: a francia nyelv; a hol a francia nyelv rendes: valamely hazai nyelv az illető vidék szüksége szerint;

b) angol nyelv, c) olasz nyelv, d) latin nyelv, e) közgazdaságtan, f) vegyellenzés, g) mintázás, h) gyorsírás, i) műének,

9. §. A rendes tantárgyak közül csak a rajzolás, szépirás- és testgyakorlástól menthetők föl az illető tanári testület által egyes tanulók valamely testi foglalkozásnál fogva.

A rendes tanórákon kívül előadandó rendkívüli tantárgyak tanulására csupán önként vállalkozó tanulók kötelezhetők.

10. §. A középtanoda legalsó osztályába oly növendékek vétetnek föl, kik tizedik életévüket betöltvén a négy elemi osztály bevégezte után a fölvételi vizsgálatot sikerrel kiállották.

(Folyt. köv.)

Hirdetmény.

Az 1872 évi december hó 31-én beváltás végett kisorsolt erdélyi földterhermentesítési kötvényekről.

Szelvényes kötvények.

50 frtos. 539, 653, 3052, 3499, 3637, 3882, 4360, 4848, 5751, 5890, 6327, 6681, 8252, 8484, 8764, 9258, 10213, 10352, 11257, 11260, 12043, 12768, 12903, 13166, 13732, 13914, 14614, 14733, 15529, 16408.

Összesen 30 drb.

100 frtos. 562, 900, 967, 977, 1336, 1803, 1839, 2583, 2666, 3530, 4250, 4791, 5593, 5746, 5773, 5867, 5953, 6015, 6446, 6639, 6940, 6952, 7140, 6952, 7140, 7580, 8551, 8724, 9571, 10187, 10193, 10538, 11290, 11611, 12317, 12632, 13253, 14405, 15743, 15886, 15900, 16057, 17489, 18071, 18398, 18724, 20744, 21551, 21557, 22886, 23439, 23493, 23554, 24185, 24470, 24700, 25580, 25689, 26519, 26545, 26567, 26801, 28242, 29386, 29466, 28554, 29828, 30078, 30602, 31022, 31315, 31995, 32053, 32242, 32587, 32642, 33449, 35434, 35673, 35673, 36243, 87736, 38193, 38574, 39033, 51236, 52786.

Összesen 114 drb. 14.400 frt.

500 frtos. 1174, 1357, 1366, 2432, 2710, 3092, 3808, 4822, 4832, 5203, 5696, 6085, 6170, 7234, 7801, 8044, 8130.

Összesen 17. 8500 frt.

1000 frtos. 462, 634, 1805, 2417, 4013, 4017, 5702, 6138, 6143, 6161, 6528, 6657, 6862, 8091, 9198, 9387, 9431, 8765, 10013, 10590, 11418, 12109, 12194, 13194, 13658, 14039, 14127, 14378, 14510, 16205, 16305, 16223, 16050, 17034, 17034, 17179, 17761, 8174, 18529, 18198, 19644, 20450, 20546, 20917.

Összesen 44 drb. 44.000 frt.

5000 frtos. 1276, 1367, 1429, 1705.

Összesen 4 drb. 20.000.

100000 frtos. 999.

Összesen 1 drb. 10.000.

A. betűs kötvények.

Szám 55, 780 frt. sz. 545, 450 frt. sz. 725, 1180 frt. sz. 963, 110 frt. sz. 1175 660 frt. szám 1686, 200 frt. sz. 1890, 100 frt. sz. 2368 200 frt. sz. 2496 250 frt. sz. 2594 4470 frt. sz. 2876, 150 frt,

Összesen 103.950 frt.

végére az 1538 számú 10.000 frtos szelvényes kötvény 7550 fr. részlettel = 7550 fr.

Összesített összeg 111,500 fr.

A kisorsolt földtehermentesítési kötvények a huzás napjától számítva 6 hónap múlva az osztrák értékben kiszámított összegekben az e tekintetben fennálló százalékok szem előtt tartásával a Budai m. kir. államadóssági pénztárnál kifizetettnek, a mely pénztár egyszersmind a kihuzott 1. 5. 3. 8. számú szelvényes 10.000 forintos kötvény kinem sorsorsolt része felett a megfelelő új kötvényeket kiállítandja.

A kisorsolt és már esedékes kötelezvények visszafizetését a kolozsv. m. kir. adóhivatal bizottmá nyi uton szinte eszközözlendi.

A kifizetés előtti három hónap alatt a kisorsolt kötvények a szabadalmazott osztrák nemzeti bank által Bécsben a kisorsolás után azonnal a pesti m. kir. földhitel intézet által is beszámíttatnak (escomptirt.) Egyuttal, hogy a következő erdélyi földtehermentesítési kötvények tőke összegei kihuzattak és már visszafizethetők voltak, de a pénztárból vétettek és pedig:

Szelvényes kötvények.

50 frtos. 409, 467, 670, 1143, 1174, 1190, 1341, 3297, 3622, 3639, 4238, 4997, 5831, 6054, 6604, 6685, 6918, 7083, 7095, 7204, 7432, 7683, 7961, 8044, 8665, 9000, 9113, 9124, 9341, 9429, 9582, 9654, 9692, 9731, 9886, 10070, 10228, 11505, 11582, 11982 számmal.

100 frtos. 469, 601, 740, 790, 1172, 1430, 1748, 1761, 2011, 2359, 2088, 2422, 2465, 2711, 2909, 2955, 2966, 3499, 3492, 3632, 3649, 3682, 3889, 3956, 3969, 4126, 4164, 4267, 4302, 4796, 4870, 5083, 5113, 5122, 5585, 5843, 5924, 5945, 5991, 6198, 6251, 6456, 6547, 6684, 6917, 7069, 7287, 7341, 7455, 7621, 7807, 8039, 8282, 8377, 8500, 8704, 8870, 9320, 9403, 9669, 9706, 10073, 10183, 10211, 10273, 10356, 10375, 10491, 10524, 10735, 11113, 11953, 12235, 12256, 12400, 12582, 12660, 12799, 12868, 13083, 13406, 13764, 13810, 13995, 14865, 14399, 15301, 15720, 15879, 16243, 17108, 17251, 17548, 18136, 18161, 18259, 18289, 18371, 18622, 18798, 19027, 19063, 19081, 19708, 20346, 20646, 20817, 20855, 21114, 21381, 21399, 21400, 21477, 21705, 21718, 21856, 21873, 22007, 22007, 22388, 22675, 23415, 23448, 23477, 23657, 23669, 23909, 25051, 24231, 24656, 24782, 25516, 25561, 25705, 25849, 25965, 25971, 26126, 26163, 26183, 26224, 26254, 26277, 26397, 26920, 27146, 27327, 27675, 28019, 28027, 28037, 28352, 28397, 28742, 29258, 29259, 29363, 29606, 29970, 29991, 30318, 30323, 30518, 30866, 31004, 31155, 31213, 31367, 31391, 21395, 31654, 31881, 31919, 32439, 32928, 33716, 34092, 34739, 34763, 35537, 36829, 37385, 37918, 37962, 38850, 39602, 39659, 40005, 40337, 40771, 41437, 43702 számmal.

500 frtos. 269, 538, 804, 1483, 1484, 1661, 1967, 1997, 2474, 2514, 2519, 2909, 3008, 3369, 4391, 4412, 4826, 5028, 5271, 5720, 6244, 6259, 7578 számmal.

1000 frtos. 13, 93, 340, 1278, 1404, 2495, 2666, 2919, 3359, 3410, 3827, 5114, 6211, 6230, 6822, 7072, 7095, 7265, 7560, 7613, 7650 számú 250 frt. részlettel. 7895, 7916, 7941, 8681, 9089, 9093, 9613, 9859, 9888, 10322, 10801, 11099, 11340 11383, 1187 0 11789, 11921, 11992 számú 505 frt. részlettel. 12389, 12390, 12596, 12761, 12904, 1405514144, 14581, 14551, 19913, 15996, 16817, 18663, 19356 számmal.

5000 frtos. 49, 53, 301, 460, 1484, 1715 számmal.

10000 frtos. 206, 236, 981 számmal.

A. betűs kötvények.

Egy darab 830 frtos 294 számmal.

" " 800 frtos 1110 "

Egy darab 2110 frtos 807 sz.

" " 200 " 2386 sz,

Ezen kötvények tulajdonosai figyelmeztetnek, hogy a lejárat naptól kezdve, azaz a kisorsolási naptól számítva, hat hónap múlva, a kamatélvezeti jog megszűnik, hogy ha mindazonáltal ezen kötvények szelvényei a szabadalmazott bécsi nemzeti tőzsde vagy pedig valamely tartományi gyűpénztár által beváltatnának, az így felvett összeletek a tőkéből le fognak vonatni.

Az erd. földtehermentesítési pénzalap m. kir. igazgatóságától.

Budán 1872. decz. hó 31-én.

Hajós János,
osztálytanácsos.

Magyar színezet.

(N. — r.) Szombaton, jan. 4-én. Dobsa Lajos „IV. László”-sa.

Az érdekesebb előadások közé tartozik. A mű tárgya hazánk tőrsélméből merítve, habár a főalak tulságos szöpitése ellenkezik a történelmi

sággal; az író ismert jó neve; a mű tagadhatlan érdemei a külső fejlesztésben; a szép drámai nyelv; finoman kidolgozott hatásos jelenet, a művet ajánlatossá teszik. A szünetekben a zenekar magyar zenéje igen competens volt. A mi azonban legközelebből érdekli közönségünket. az, hogy végre-vallára együtt láthatá megosztva szeretett primadonáit, az igaz, hogy megint, mint „Angelo” adatásakor, az előadás sikerének rovására.

Az est sikerét bizonyára leginkább az mozdítá elő, hogy az alakok nagy része világosan és határozottan van jellemezve. Kivételt a legerősebb tényező: Édua szenved, ki ingatag elhatározásaival s formulátlanságaival nem igazi s nem teljes drámai egyén — a mű roppant hátrányára. Ez ingadozás és hiányosság természetesen meglátszott a Némethy Irma játékán is. Tíz, elevevsg kevés volt játékában. Az első felvonásaán, midőn a magyar követeket elküldetni kéri a királytól, teltebb és erőteljesebb volt játéka; aztán azonban fokozként bágyadt, mi nagyon bágyasztotta a tragikai fejleményt is. Boér Emmában (Ayda) a fokozat, igen nagy előnyére, megfordítva, illetőleg fordítlanul fejlődött rajta kevésbé látszott meg az est nyomasztó hatása. A hálás tűzpróba jelenet jól sikerült s négy-szeres tapost eredményezett.

Eggressy (IV. László) most keveset modoroskodék, a szokottnál több érzellemmel, párszor megindítólag játszott pl. az Edua színellet bucsuzásánál s a tűzpróba jelenetben. Szentgyörgyi (Myze) rokon-szeuues alak volt; Krasznai igen helyes felfogással, csakhogy kevés könnyűdséggel személyesíté a verekedni vágyó öreg Turult. Jó igyekezetét azonban a jó érzékű és elismerő közönség a 2-ik felvonásban tapssal jutalmazta meg.

Általában az este majd mindenik főszereplő kizárólag helyes felfogást tanusított e a mit különös örömmel kell jelezniünk.

Vasárnap jan. 5 én „Sobri vagy két pisztoly” eredeti népszimű 3 szakaszban dalokkal és tánc-czal, Irta Szigligeti, zenéjét Szerdahelyi József.

Egyik példánya az elhamarkodott színműveknek: gyarló bizonyítéka azon nézetnek, hogy a népszimű keretében a nehézkes tragikum is beleillesztő.

Inventiója az első láncszemben szerencsés; a következőkben azonban tarka életviszonyok egységtelen zürzavarába vész. A megoldás elég összhangzó ugyan, csakhogy nem sokat használ, midőn hát-tér és környeztet a kép főalakját mintegy beföldni látszanak.

Szentgyörgyi (Stein), Halmi (Hugli), Mátrai (br. Sziztfoki), Echner Anna (Lonkar) jó felfogással és sikeresen játszottak. Hegyi (Stueli) vasárnapia-san tultzott. Különösen az utolsó felvonás nagybél-jelenete izetlen hancozásra fajult. Az ilyenek nem nemzeti színpadra valók. Berényi (Sobri) és Török Károly (Piros Pista) elég jó betyárok voltak. Még Váradi Albert (Órlei) postamesterben megállotta helyét.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, jan. 7. 1873.

— A m. kir. pénzügyminiszter megengedte, hogy mindazon esetekben, midőn bírlők, szál-lítók, vagy építkezési vállalkozók a pénzügyi hatóságnál vagy hivataloknál biztosítékot tesznek le, biztosítékul, a mennyiben az nem készpénzben, takarékpénztári könyvecskeben, vagy jelzálog lekötése mellett nyujtatnák, az eddig szokásos értékpapirokon kívül még a Pesten székelő „magyar jelzáloghitel-bank” záloglevelei is, a tőzsdei napi árfolyam szerint való értékben elfogadhatók legyenek.

— Fogarasi Mihály erdélyi püspök, a radnai rom. cath. templomnak értékes és gyönyörű misemondó ruhákat, kelyhet füstöltöt és keresztet küldött.

— Dr. Plosz Sándor, kolozsvári egyetemi rendes tanár a mult héten jegyezte el Pesten, a bájos Hamza Ilka k. a.-t.

— Brenner Jenny kisasszony, a jeles ének-művésznő, kit a kolozsvári közönség előnyösen ismer, körünkbe érkezett s holnap a szini előadás alkalmával hallatni fogja kedves hangját. Programmjába Herold „Párbaja”-nak nagy magánydalát, „Dinorah” árny-dalát, a gyöngéd dalairól világírú Franz Róbert egy kiválóan kedves darabját (Dies und Das) s egy magyar népdalt vett föl. Feszült kíváncsisággal nézünk a holnapi nap műélvezetével szembe.

— Nagy Miklós, e szép és alapos készségű fiatal ügyvéd, ki több ideig dolgozott Bokros Elek mellett, Deésen ügyvédi irodát nyitott. Reméljük, hogy ez ernyedetlen szorgalmu s ritka becsülete sségű fiatal, azon vidéken megérdemelt pártolás-ban fog részesülni.

— Gyulai Pál a Kisfaludy társaság holnapi ülésében mutatóványokat olvas fel Gúthé „Hermann és Dorotheája, fordításából Hegedűs Istvántól.

— Hatfaludi István végzett jogász, az igaz-gazságügy miniszteriumhoz fogalmazó gyakornokká nevezetelt ki.

— Boér Ferencz ur felkért annak kijelentésére, hogy a „M.-Polgár” után közölt ama hírünk mintha leányát Boér Berta urhölgyet Pogány Károly eljegyezte volna alapltalan.

— A tisztelt közönséghez. Városunk és vidékének mind azon tisztelt polgárait, kik az egye-

temi ifjúság által az „egyetemi ifj. kör” javára január 18-án rendezendő zártkörű táncvizigalomra a várhatott meghívót még nem kapták meg, alórltak tisztelettel felhívják, hogy becses óhajításuknak a ló-lirtaknál vagy az Orbán József czukrásztáiban letett ivén kifejezést adni méltóztassanak. Gr. Csáky Miklós, biz. elnök, Biró János alelnök, Csiky Ferencz, Pócsa Ferencz, Kerekes Gyula, Nagy Mór.

— Jégspört A koresolyázás egyre nagyobb hódításokat tesz a férfi és nővilágban. A járnai alig képes kis gyermektől kezdve a társaság minden osztályjából igen sokakat jégre csal. A tegnapi napfényes tavaszi idő nem nagyon kedvezett ugyan e mulatságnak s a torhult jég néhol elvult kerítve, hanem e körülmény azért legkevésbé sem lóhasztotta le a koresolyázók kedvét. A délutáni mulatágot egy kellemetlen infermezzo zavarta meg. Ugyan is egy kocsis menthetetlen gondatlanságból a szamos partjának legmeredélyesebb oldaláról hajtott a vízbe két szép lovat s a sebes vízár lesodorván lábairól az egyiket, az kinos vérgödés után néhány percz alatt kiadta páráját. A kimult állat vergődése a másik lovat is leterítette lábáról, hanem ezt megmenteni sikerült.

— A hátszegi kir. törvényszékhez telekkönyv-vezetőré, Benedikti Róbert, s telekkönyvi irukká Rácz Dzmokos nevezettek ki,

— A szebeni kir. pénzügyigazgatóság Datkó Gyulát, Csekme Lajost, Schiller Ferenczet, és Lazsó Jánost vámszedőkké, Hanus Tamást, és Andrae Edét vámtisztékké, Szócs Gyulát és Albert Károlyt vámségdítisztekké nevezte ki.

— A m.-vásárhelyi m. kir. itőlő tábla elnöke Gyárfás László végzett jogászt, az illető táblához tiszt. joggyakornoknak nevezte ki.

— A városi rendőrség négyezeri felszólalásunk után, a volt hidkapu helyén hevert köveket elhordatta. Ideje volt. egy kis körültekintés s nagyobb gyorsaság a városi rendőrségnek semmi esetre sem lenne ártalmára.

— Budapestén időző esiki székilyek összejövetelt tartottak Szilveszter estélyén. A szép számmal összejött a yafiak, kik között magasabb miniszteri hivatalnokok, egyetemi polgárok és kereskedők voltak, összehívó Szabo Barnabás orvosjelölt indítványát egy hangulag lelkesülten fogadván, kimondatott elvben egy székely egylet felállításának szüksége, mely a feljövő fiatal embereknek utmutatóul szolgáljon egy részt, másrészt pedig az érintkezést gyakoribb összejövetelek által fenntartván, érdekeik kölcsönös nyilvántartása mellett szellemi kapocsként működjön s a fiatalság tevékenységének irányt adjon. Geecz János min. tanácsos meghatott szavakuan üdvözlé az eszmét s a fiatalságot ily téren; magává tevő indítványozó mldnen egyes szavát, anyagi és szellemi pártolását ajánlván, fel, a megalakítandó egylet alapszabályait kidolgozandó bizottság elnökéül Sántha min. titkárt ajánlá. Ez érdemekben meg öszült férfi velőik ható ifju tüzzeltartott beszédet oly czélra szólítva fel a jelenvontakat melyért eddig is élt, teljes erejéből igére közreműködését, elfogadván egyszersmind a bizottsági elnökséget. Utánna többen, melegen, a lelkesültség hangján szólottak: Ambrus az indítványozót és összehívót; Darvas a szék eddigi budapesti mentorait Bartha az ifjúságot s a meghívók homlokára az indítványozó által tűzött „Apu-olítás, froterniias!!” érdemát, — Solnay a testvériséget, Kovács — sok humorral — a széklet magát, Koncsag a társaság nős tagjainak jelen levő nejeit éltetik. Szoltak még: Kopacz, Boráchky s többen röviden, a dolog érdemére. A gyűlés ezután az alapszabályok szerkesztésére egy 9 tagu küldöttséget választta, mely első ülését jan 6-án tartandja.

— A „Pannonia” szállodában pár nap óta mozgalmas és mullattató élet uralkodik. Sörös kancsok csengése, ualom üző tréfák s kedélyes coup lettek víg hangjainál folyton nagy közönség nézi a „Neue welt” egyik elsőrendű csillaga; Neumann s pár tagból álló társulatának debutrozását. Neumann élet adó művészte a sikamlósság terén mozog ugyan de mi dicsejtetere válik tulságokra nem igen engedí magát, ragadtatni s az illem és szemérem törvényeit nem sérti meg. Ábrázolásában és előadásában gyakran nem minden napi comical erővel színez. Igaz, hogy játékaának hatása egy kis mámor futó ködénél alig terjed tovább; de ő érezni látszik, miképpen betöltötte hivatását, ha a taposokban nem fukar közönség pár óráját fűszerezni tudja. Kivüle említést érdemel még Anna k. a. is, ki sok bensőséggel énekel a coupletteket. A zeneművészetet a társaságban Gerstmann k. a. képviseli.

KÖZGAZDASÁG.

Gőzcsepítő gépek Erdélyben.

(Vége.)

Ha valaki a most mondottak alaposságán kétkedne, szivekedjen egy szakértőt — ki ezt a nevet a szó teljes értelmében megérdemli — megkérdeni, ki a Szamos folyó lejtőségét és a víz menynységét meghatározván, és azon erőt, melyet ezen két factorral az előmútan mai állásánál fogva elérhetni, kiszámítván, ha nézetét elmondja, egyszersmind, megbotránkozását fogja kifejezni, hogy a Szamos egyik partján Erdély fővárosához nem illó szerkezetű vízi-malmokat, a másikon pedig a más-ként még hosszú éveken át merőben mellőzhető gőzmalmokat lát.

Ezzel csak azt kívánom hiemelni egy átaljában, hogy a gőzgépek hasznára, diszére sem egyseknek, sem országnak nem szolgálhatnak, ha azok helyett az olcsóbb vizerőt felhasználni alkalom van.

De visszatérve a tárgyra arra, hogy gőzcsepítő helyett, a víz-csepítőgépek jöhessenek használatba, nagy befolyása van jelenben a gépész uraknak, ha, — engedelmmükkel legyen mondva — kis munkájukért és fáradságukért, melybe a víz-csepítőgéphez kívántató részek előállítás, és a gépnek p. o. tranzmissiók segédelmével, egy vízkerekkel leendő összekötése kerül, az illető gazdától nem tulságos nagy árt kívánnak.

Az előbocsátott soroknak ezölja, a víz-erő használatának előnyét a gőzerő felett kiemelni, és így átaljában a gépeknek különösen pedig a csepítőgépeknek, szecsakavágók, kukoricza morzsolók-nak mozgatasára a víz-erő alkalmazását ajánlani az erdélyi gazdáknak, kik ennek segédelmével, nagy könnyebbségükre sok időt, és pénzt és sok eszes napszámot megkimélnének évenként.

X. y.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Decz. 31-én 5%. Metalliques 100 frt. 66.67.

Kamat 66.25. Nemzeti kölcsön 100 frt. 70.75.

1860. Kölcsön 103.—. Bankrészvény 978. Hitelinté-

tézeli részvények 231.—. London 10 ft. st. 108.10.

Ezüst 106.50. Cs. kir. arany —. Napoleondor 864 1/2.

Urbéri kötvények: Magyarországi 79.50. To-

mesi 78 —. Erdélyi 78.—. Horváthországi 77.—.

Felelős szerkesztő: Szász Béla.

— Megjelent és Stein J. könyvkereskedésé-megrendelhető az „Erdélyi nagyobb képes nap-tár” 1873. évre. Ötödik évfolyam. Kiadja Stein J. Ára csak 50 kr. o. é. A változatos és érdekes szép rodalmi részen kívül a nagy gondnal és fáradsággal összeállított „tisztli czim- és névtár” teszi érdekessé e naptárt. Ugyanis tartalma következő: Az összes m. kir. ministerium, horvát-szlavon-dalmát ministerium, magyar horvát tengerparti kormány, m. k. állami szamvevőszék, m. k. curia semmitőszéki s legfőbb ítélőszéki osztálya, m. k. itélőtábla Pesten és M.-Vásárhelyt, kir. ügyek igazgatósága Pesten, az összes m. k. sajtó- és kerületi bányabíróságok. Ezután következnek a királyhágón innei pénzügyi igazgatóságok, adóhivatalok, vesztelő intézetek, posta és távirat igazgatóságok Kolozsvárt, az alatta levő összes hivatalokkal, a királyhágón innei megyék, székely vidékek és sz. kir. s kiváltságos városok köz-i igazgatási, valamint az ujon szervezett kir. törvény-székek és járásbíróóságok legujabb czimátza, az erd. földtehermentesítési alapigazgatóság, erd. telekkönyvi igazgatóság kereskedelmi és iparkamarák, a királyhágón innei részekben lakó és gyakorló ügyvédek orvosok, orvosbészek és állatorvosok teljes czim- és névtára; kolozsvári m. kir. egyetem, kolozsmonostori k. gazdasági tanintézet, s a Kolozsvárt létező összes állami, hitvallási köz- és magán nevelőintézetek tanárai névtára, tantárgyak megnevezése, a királyhágón innei bankok, takaré- és kölcsönnévtára. A „kolozsvári kalauz” bemutatja a helyben székelő egy-letek, hasznos és jótékony intézeteket s a főbb és keresettebb iparágak czégeit. Az itt elősorolt bő tartalom — úgy hisszük — mindentovábbi ajánlgatást feleslegessé tesz.

Nyilttér. *)

Minden betegnek erő és egészség
gyógyszer és költség nélkül:
Revalesciére Du Barry
Londonból.

Minden betegségek gyógyítása gyógyszer és költség nélkül az izletes Revalesciére du Barry, mely gyermekeknek és felnőtteknek a gyógyszerek egy ötre nemdrézt sem teszi. Kivonat 76,000 gyógyítási esetből gyomor-, ideg-, altst-, mell-, tud-, nyak-, hang-, lélekzési, mirigy-, vese- és hólyag bántalmakból, melyekből kívánatra másolatok ingyen és bérmentve küldetnek.

64,210. sz. bizonyítvány.

Nápoly, 1862. april. 12.

Uram! Egy szájbetegség folytán hét év óta borzasztó elsoványodott és szenvedő állapotban voltam. Nem voltam képes olvasni vagy írni; testemen minden ideg részeket, a rossz emésztés és folytonos álmatlanság folytán örökös idegizultságban szenvedtem, mely ide óta ültöt és nem hagyott egy perczig se békét, a mellett a legnagyobb jobban málabus voltam, sok orvos kimerítette minden tudományát a nélkül, hogy enyhítette volna szenvedéseimet. Teljesen kétségbeesve próbáltam az ön Revalesciére-jét és most, miután 3 hónapig élttem vele, hálát mondok Istennek. A Revalesciére a legnagyobb dicseréret érdemli meg, egészségemet végleg helyreállította és arra képesített, hogy helyemet a társaságban ismét elfoglalhattam. Teljes kálával és tisztelettel.

Marquise de Brehan.

65,715. sz. bizonyítvány.

Páris, 1866. april. 11.

Uram! Leányom a ki igen szenvedő állapotban volt, sem emészteti, sem aludni nem tudott; álmatlanság és gyengeség és ideges izgatottságtól egészen oda volt. Most a Revalesciére-csokoládé által egészen helyreállt, jó étvágygal, emésztéssel bír oly jó kedvvel, melyet már rég óta nélkülözött. H. de Montois

72,448. sz. bizonyítvány.

Cadix, 1868. janus. 3.

Nem mulasztatom el, őnt azon jó hatással értesíteni, melyet az ön Revalesciére-csokoládéja önöm állapotára előhozott. Ez sokévig altástíjaldalmak- és folytonos álmatlanságban szenvedett. Az ön megbecsülhetlen Revalesciére-csokoládéja ismét helyreállította.

Moyans Vincente.

Táplálóból levén mint a hns, a Revalesciére felnőttek és gyermekeknek 50-szeres árát megikarította. Gyógyszerekben Bádócselenczékben 151 fontos 1.50, 1 fontos 2.50, 2 fontos 4. 60, 5 fontos 10 frt, 12 fns 20 frt, 24fns 36 frt. Revalasciére-lepénykék, szelenczékben 2 frt. 50 kr. és 4 frt. 60 k. Revalesciére csokoládé por- és tábla alakban 12 csészére 1.50, 24 csészére 2.50, 48 csészére 4.50, poiban 120 csészére 10 frt, 28 csészére 20 frt, 576 csészére 36 frt. — Kapható: Barry du Barry és társánál Bécs, Walfischgasse 8. sz. Keozsvárt: Bind errirodásyzerésznél, Pesten: Töök, Prágában: Fürst J. B. gygyen Eder F. Debrezenben: Mihálovics István gyógyszerésznél, Duna-Földvár: Nadha Pálnál, Károlyváros: Brili P.-nél, Kanizsán: Lovak Károlynál, Mai ros-Vásárhelyt: Pogarasi Dömötörnél, Pozsonyban: PisztoriFelixnél, Székes-Fehérvárt: Dieballa Györgynél, Vágújhelyen: Cng-legner Ignácznál, Varasdon: dr Halter A.-nál, Agrában Irigalmasok gyógyszerárában, a zonkivüla bécsi ház postai utlevány egy utánvét mellett szétküldi.

*) E rovat alatt közlétektért csupa a sajtótlóság írányában vállal felelősséget Szerk.

(8)
1754. 1872.

Pályázati hirdetmény.

Nemes Dobokamegye Egregy Almási járásában rendszeresített körjegyzői állomásra u. m.

- 1) A Hidalmási, Bányika, Rakos, P.-Szent-Mihály és Kendermál.
- 2) A Balázsházi, Galponya és Kendermező.
- 3) A Kettősmézci, Galgó, Tihó, Örmező és Borzava.
- 4) A M.-Egregyi, Csömörkö, Alsó-Kékes, Felső-Kékes, Romlott, Somró-Ujfalu és Farkasmező.

5) A Felegregyi, Szent-Péterfalva, Ördögkút, Pousa és Vaskapu.
6) A Vármezei, M.-Szent-György, Bodja, P.-Rajtolez és Szentmária községekkel csatolt körjegyzői állomásokra, évi 400 frt. négyezer forint o. é. fizetés, 60 frt. lakbér és 20 frt. irodai átalánnyal, a pályázat kiíratik.
Pályázni kívánók, a törvény értelmében felszerelt folyamodványukat, 1873-ik év január-hava 24-ig alólirhoz nyújták be.
Egregy Almási járás szolgabírája. Hidalmást, 1872-ik évi december-hó 28-án.

HATFALUDI MÓR,
szolgabíró.(7)
2291. 1872.
Közigaz.

Pályázati hirdetmény.

Nemes Krasznamegye Szilágy-Nagyfalusi nyugdíjazott körjegyzői állomásra pályázat hirdettétn:

készpénz 400 forint,
szálláspénz 80 forint,
hat 31 tűzfára 90 forint,
irodai átalányra 36 forint.

Pályázni kívánók folyamodásukat kelendő bizonyítványokkal ellátva az 1873-ik év január 20-ig alólirt szolgabíróshoz beadni anynyival inkább felhívatnak, mivel ellenkező esetben folyamodásuk a határidőn túl el nem fogadjatnak, választási határidő 1873 év január-hó 30-ára határozatott.

Krasznamegye Szilágy-Somlyói járás szolgabíróhától. Ilosván, 1872, december-hó 30-án.

ZOLTÁN FERENCZ, szolgabíró.

Galéne-hefecskenedezés.

Gyógyit fájdalom nélkül 3 nap alatt minden hűgyeső kifolyást, úgy most keletkezett, valamint kifejtet és (445) egészen idültet. (6-52)
Központi főraktár az osztrák-magyar birodalom számára:
Maager Vilmos, Bécs,
Bäckerstrasse 12. sz.
1 tüveg ára használati utasítással:
3 frt 70 kr.
Pesten: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznel

Karvazy Gyulánál Kolozsvártt Petroleum:

valódi amerikai 1 font 22 krajczár o. é.
Kapható: 1 és 2 fontos üvegekben, nagyobb mennyiségben olcsóbb.

ZSIB:

kupája 1 forint o. ért.

SZALONNA:

1 font 44 krajczár o. ért.

Füstölt és paprikás szalonna:

1 font 48 krajczár. o. é.

VAJ: 1 font 90 krajczár.

MEZ: 1 font 24 kr.

SZILVA: kupája 24 kr.

(10)
Sz. 13430. 1872.
polg.

Hirdetmény.

A kolozsvári kir. törvényszék mint hagyatéki bíróság felszólítja mindazon hitelezőket, kik Tordán 1872 október 5-én elhalt Kagerbauer Antal hagyatékához követelési igényvel bírnak, hogy követéseiket ezen hirdetménynek közzétételétől számitandó 45 nap és a ptk. 814. §-ben irt joghátrány terhe alatt a kir. törvényszékhez bejelentésék.

A kolozsvári kir. törvényszéknek, 1872, december-hó 3-án tartott üléséből.

BIRÓ PÁL, elnök.

MIKÓ IMRE, jegyző.

Hazai új iparczikk!

Alólirt tisztelettel tudatja a t. cz. nagyérdemű közönséggel, miszerint, hosszas és ernyedetlen fáradság s kiprobált tapasztalás után sikerült egy vegyszörme „felcz“ eszimataltalpat gyárthatni, mely talp, vegytani-szerekkel vízhatlanná van téve, tartósságára vetélkedik a legjobb minőségű bőrtalppal, olcsóságára pedig jóval túlszárnyalja amazt.

A külföld is tett kísérletet ily nemű talp készítésére, de a hírlapok szerint, nem a kívánt eredménnyel.

Alólirt minden szerénytelenség nélkül állíthatja, hogy kitartó fáradság, több oldalról kiprobálás és tapasztalat után sikerült. Minek folytán említett vegyszörme talpakat, vízhatlanság, tartósság és kitűnő olcsóság tekintéből, egész bizalommal ajánlhatom a t. cz. nagyérdemű közönségnek.

Érintett szörme-talpok, hogy czélszerűek, bizonyítják a többfelől tett megrendelések.

Egy, bár mely nagy cipőre való egész pár talp gyári ára 70, egy pár legjobb minőségű boeszkornak 60 kr.

Költségesen felszerelt gyári helyiségem van Szamosujvárt felsővizuteza 91 ház szám alatt.

Mely tisztelettel hívem fel a nagybecsült gazda közönséget, az özsves hadsereg t. cz. parancsnokságait, a t. cz. kereskedő s az illető iparos osztályokat gyártmányom czélszerűségére és olcsóságára. Méltóztassanak becses megrendeléseikkel, hazánk, cz új és hasznos iparágának méltó terjedelmét és lendületet adni.

Sz.-Ujvárt, dec. 29-kén, 1872.

BRENCÁN ALBERT.

HUTFLESZ KÁROLY

megvásárol mindennemű magyar- és osztrák állam-papirt, sorsjegyet, arany- és ezüst pénznemeket s leszámítol (escomptirt) mindenféle nyereményeket és szelvényeket 3 hóval a lejáratú idő előtt s eszközöl minden bel- és külföldi helyeken történendő bár mily összegű fizetéseket.

Ajánlja legjutányosabb társasjátékait és részletjegyeit, valamint dúsan ellátott fűszer-tárát, bőrkereskedését és gözliszteit;

Ugyszintén kitűnő minőségű fagygyugyertya és szappan gyártmányait.

KÖLCÖNKÖNYVTÁR.

Újan rendezett

„Kölcsonkönyvtár.”

Van szentesem a nagyérdemű közönségnek tisztelettel jelenít, hogy eddig is számos előfizetési megismerésnek örvendő kölcsonkönyvtárat, az irodalom legújabb termékeivel gazdagítva — újonnan és oly módon rendeztem be, hogy az a tisztelt ezimű olvasó közönség minden részbeni kíváncsalmainak tökéletesen megfellel.

Siettem e célból egyszersmint a hiányzott munkákat is beszerezni. Bátor vagyok továbbá jelenteni, hogy kölcsonkönyvtáromban lévő 20 mindhárom alku (magyar, német és francia) könyvekről új és 10 kétféle sorjegyűket (katalogust) állítottam össze, mely kölcsonkönyvtáromban megismerhetők.

Felkérem tehát eddigi t. cz. előfizetőimet, régi sorjegyűkét annál inkább megismerésük, miután az újak összeállításánál — több új munkák beszerzése alkalmából — a könyvek eddigi sorszáma változtattam.

Az ezután megjelenő új munkák sorozata nálam időnként megtekinthető.

Előfizetési árak:

Mennyiség	1 hónapra	1/2 évre	1 évre	Biztosíték.
1 kötetért	—	60	—	2 frt.
2 kötetért	1	5	10	2 frt.
5 kötetért	1	5	10	5 frt.
10 kötetért	2	10	16	10 frt.

A könyvek vasárnap- és ünnepnapokat kivéve, naponta 8 óráig és 3—7 óráig változtathatók. — A könyvtárbani részeseitől mindennemű eszközölhető.

A nagyérdemű közönség eddig is bálsáan tapasztalt kegyes pártfogásáért továbbra is esd

STEIN JÁNOS.
(Márcinkievics Márcell.)

Neu arrangirt

„LEHBIBLIOTHEK.”

Ich habe die Ehre, dem P. T. Publikum achungsvoll bekannt zu geben, dass ich meine — auch bis nun durch zahlreiche Pränumerationen gewürdigte Lehbibliothek mit den neuesten Erzeugnissen der Literatur bereichert — neu — und derart eingerichtet habe, dass dieselbe den Anforderungen des P. T. Publikums in jeder Richtung vollkommen entspricht.

Zu diesem Zwecke habe ich mich beeilt, die in Verlust gerathenen, somit fehlenden Werke nachzuschaffen.

Ferner bin ich so frei zur allgemeinen Kenntniss zu bringen, dass ich über die in meiner Lehbibliothek vorhandenen Bücher, in allen drei Sprachen (ungarisch, deutsch und französisch) neue und vollstündliche Cataloge zusammengestellt habe, welche in meiner Lehbibliothek zu haben sind.

Die Bitte daher meine gegenwärtigen geehrten Abonnenten, die alten Cataloge umsomehr ausser Gebrauch zu setzen, nachdem bei Zusammenstellung des neuen, aus Anlass der Einreichung mehrerer neuer Werke, die Nummern der Bücher einer Aenderung unterzogen werden mussten.

Das Verzeichniss der zukünftig erscheinenden neuen Werke, ist bei mir zeitweilig einzusehen.

Prenumerations Preise:

Zahl der Bände	1 Monat	1/2 Jahr	1 Jahre	Einlage
1 Band	—	60	3 frt.	5 frt.
2 Bände	1	5	7 frt.	2 frt.
5 Bände	1	50	7 frt.	5 frt.
10 Bände	2	10	16 frt.	10 frt.

Die Bücher können Sonn- und Feiertage ausgenommen, täglich von 8—1 und 3—7 Uhr gewechselt werden, auch kann das Abonnement jeden Tag beginnen.

Um weitere geneigte Theilnahme des P. T. Publikums bitten achungsvoll

JOHANN STEIN.
(Márcell Márcinkievics.)

Kolozsvártt gr. Teleki Domokos-ház udvarában.